Minister Sprawiedliwości

Adam Bodnar

Pytania zadane podczas debaty nad expose Prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska w dniu 12 grudnia 2023 r. – odpowiedzi Ministerstwa Sprawiedliwości

Pytanie	Poseł	Klub	Odpowiedź
Czy podziela Pan opinię swojego ministra Adama Bodnara, że Ukraińcy w Polsce powinni mieć prawa wyborcze?	Włodzimierz Skalik	Konfederacja	Propozycja przyznania praw wyborczych obywatelom Ukrainy została przedstawiona przez dr. hab. Adama Bodnara i red. Jacka Żakowskiego w artykule opublikowanym w Gazecie Wyborczej dn. 28 lutego 2022 roku po wybuchu rosyjskiej agresji na Ukrainę. Celem postulatu było rozwiązanie problemów, z jakimi mierzyły się urzędy do spraw cudzoziemców w związku ze skomplikowanymi procedurami uzyskania stałego pobytu oraz gwałtownym zwiększeniem liczby uchodźców i imigrantów z Ukrainy po 24 lutego 2022 roku, co skutkowało znacznym obciążeniem urzędów. W artykule zaproponowano jednorazowe uregulowanie statusu obywateli Ukrainy, zarówno tych mieszkających wcześniej w Polsce, jak i przede wszystkim uchodźców wojennych poprzez przyjęcie przez polski Parlament ustawy przyznającej obywatelom Ukrainy status przysługujący w Polsce obywatelom Unii Europejskiej, a także takich państw jak Norwegia czy Szwajcaria. Ustawa przyznawałaby ukraińskim obywatelom pełnię praw socjalnych takich jak prawo do pracy, działalności gospodarczej, publicznej służby zdrowia, oświaty czy nauki i obywatelskich, w tym prawo stowarzyszania się i udziału w wyborach lokalnych. Postulat przyznania praw wyborczych osobom przybyłym z Ukrainy stale zamieszkującym Polskę dotyczył właśnie wyłącznie

			poziomu lokalnego, czyli wyborów samorządowych. Rozwiązanie to jest rozwiązaniem analogicznym do obowiązującego w Unii Europejskiej prawa obywateli państw członkowskich wybierania władz lokalnych w innych państwach Unii Europejskiej, będących miejscem ich stałego pobytu. Obecnie Rada Ministrów nie prowadzi prac żadnych prac w powyższym zakresie.
Krajowa Rada Sądownictwa: który pomysł naprawy KRS, Panie Premierze, i kiedy pojawi się w Sejmie?	Tomasz Zimoch	Polska 2050	Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa z 8 grudnia 2017 r. doprowadziła do sprzecznego z Konstytucją RP upolitycznienia trybu wyboru sędziów - członków Krajowej Rady Sądownictwa, co spowodowało, iż ten kluczowy dla zachowania niezależności polskiego sądownictwa organ utracił gwarancje niezależności. To z kolei sprawiło, iż tryb powołania, względnie promocji sędziów na wyższe stanowiska z udziałem tego organu był wadliwy, co znajduje potwierdzenie w szeregu orzeczeń zarówno trybunałów międzynarodowych, jak i polskich sądów. W świetle ugruntowanego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyroki w sprawach: Reczkowicz przeciwko Polsce z dnia 22 lipca 2021 r. - skarga nr 43447/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce z dnia 8 listopada 2021 r. - skargi nr 49868/19 i 57511/19, Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce z dnia 7 lutego 2022 r. – skarga nr 1469/20, Broda i Bojara przeciwko Polsce z dnia 29 czerwca 2021 r. – skargi nr 26691/18 i 27367/18, Grzęda przeciwko Polsce z dnia 15 marca 2022 r. - skarga nr 43572/18, Wałęsa przeciwko Polsce z dnia – skarga nr 50849/21), wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (z dnia 19 listopada 2019 r. - sprawa AK z połączonych skarg C 585/18, C 624/18, C 625/18, wyrok Wielkiej Izby Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 6 października 2021 r. w sprawie o sygn. C-487/19), orzeczeń polskiego Sądu Najwyższego

			(wyrok z dnia 5 grudnia 2019 r. III PO 7/18, OSNP 2020/4/38, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2020 r. III PO 8/18, OSNP 2020/10/114, uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2.) oraz orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego (m.in. postanowienie z dnia 26 czerwca 2019 r. II GOK 2/18, wyrok z dnia 11 października 2021 r., II GOK 9/18, wyroki w sprawach II GOK 10/18, II GOK 11/18, II GOK 12/18, II GOK 13/18, II GOK 14/18 z dnia 21 września 2021 r.), ponieważ skład Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowany ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) jest sprzeczny z art. 187 Konstytucji, organ ten nie spełnia wymogów niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej. To sprawia, że sędzia powołany z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w nowym składzie nie może być uznany za niezawisłego i bezstronnego. W związku w powyższym konieczne jest wprowadzenie zmian mających na celu przywrócenie Krajowej Radzie Sądownictwa pozycji ustrojowej oraz funkcji określonych w Konstytucji RP i właściwych dla demokratycznego państwa prawnego. Pierwszym krokiem w celu rozwiązania tego problemu było podjęcie dnia 20 grudnia 2023 roku przez Sejm Rzeczpospolitej Polskiej „Uchwały w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego w kontekście pozycji ustrojowej oraz funkcji Krajowej Rady Sądownictwa w demokratycznym państwie prawnym”. W uchwale wskazano, że zasadniczą część składu Krajowej Rady Sądownictwa – zgodnie z art. 187 ust. 1 pkt 2 Konstytucji RP – stanowić powinni przedstawiciele sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych. Wybór przedstawicieli środowiska sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa powinien zatem mieć charakter

			autonomiczny i być realizowany przez środowisko sędziów, bez możliwości czynnego udziału organów władzy ustawodawczej i wykonawczej. Ponadto, w uchwale Sejm RP zadeklarował podjęcie działań na rzecz przywrócenia zgodności stanu prawnego ze standardami konstytucyjnymi oraz międzynarodowymi, a także wzywał organy władzy publicznej, w szczególności Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do niezwłocznego podjęcia działań mających na celu przywrócenie Krajowej Radzie Sądownictwa pozycji ustrojowej oraz funkcji określonych w Konstytucji RP i właściwych dla demokratycznego państwa prawnego. Obecnie w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace nad projektem ustawy mającej na celu przywrócenie ładu konstytucyjnego, wykonanie wyroków sądów krajowych i międzynarodowych dotyczących funkcjonowania Krajowej Rady Sądownictwa, a także Uchwały Sejmu. 18 grudnia Minister Sprawiedliwości Adam Bodnar spotkał się przedstawicielami i przedstawicielkami kilkunastu organizacji pozarządowych, czynnie zaangażowanych w obronę wymiaru sprawiedliwości i praworządności w Polsce. Podczas spotkania Minister Adam Bodnar poprosił o przekazywanie do Ministerstwa Sprawiedliwości projektów ustaw, które zostały przygotowane przez organizacje i stowarzyszenia w celu przywrócenia praworządności oraz naprawy polskiego wymiaru sprawiedliwości. Na ten moment Ministerstwo Sprawiedliwości otrzymało trzy projekty Ustaw o Krajowej Radzie Sądownictwa: 1. Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa przygotowany przez Senat Rzeczpospolitej Polskiej X kadencji; 2. Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz

			niektórych innych ustaw opracowany przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia"; 3. Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie opracowany przez Stowarzyszenie Sędziów „Themis". Powyższe projekty będą stanowiły podstawę prac legislacyjnych mających na celu uchwalenie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa zgodnej z polską konstytucją i międzynarodowymi standardami. Prace nad ostateczną wersją projektu prowadzone będą we współpracy z organizacjami pozarządowymi i towarzyszyć im będą szerokie konsultacje społeczne.
Chciałbym zapytać, czy w ramach Pańskiego rozumienia prawa planuje Pan odwołać legalnie działających, zgodnie z prawem, sędziów Trybunału Konstytucyjnego?	Krzysztof Szczucki	Prawo i Sprawiedliwość	Prezes Rady Ministrów nie ma prawa odwoływania wybranych zgodnie z prawem sędziów Trybunału Konstytucyjnego. Należy jednak jednocześnie przypomnieć, że zgodnie z wyrokami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach: Xero Flor w Polsce Sp. z o.o. p. Polsce z dn. 7.05.2021 r., skarga nr 4907/18; Wałęsa p. Polsce z dn. 23.11.2023 r., skarga nr 50849/21; M.L. p. Polsce z dn. 14.12.2023 r., skarga nr 40119/21, Trybunał Konstytucyjny jest pozbawiony cech trybunału powołanego ustawą, gdy w jego składzie zasiada osoba nieuprawniona. Zgodnie z tymi orzeczeniami, wyroki wydane w składzie ustalonym z naruszeniem podstawowej zasady mającej zastosowanie do wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego naruszają istotę prawa do sądu ustanowionego na mocy ustawy.
Czy w ramach prawa, tak jak Pan je rozumie, zamierza Pan odwołać członków Krajowej Rady Sądownictwa, do której zresztą powołaliście swoich przedstawicieli?	Krzysztof Szczucki	Prawo i Sprawiedliwość	Podjęcie działań mających na celu przywrócenie praworządności i standardów demokratycznych stanowi jedno z podstawowych zadań i wyzwań stojących przed Radą Ministrów, a w szczególności Ministerstwem Sprawiedliwości. W odniesieniu do Krajowej Rady Sądownictwa należy wskazać, że Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa z 8 grudnia 2017 r. doprowadziła do sprzecznego z Konstytucją RP upolitycznienia trybu wyboru sędziów - członków Krajowej Rady Sądownictwa, co

			spowodowało, iż ten kluczowy dla zachowania niezależności polskiego sądownictwa organ utracił gwarancje niezależności. To z kolei sprawiło, iż tryb powołania, względnie promocji sędziów na wyższe stanowiska z udziałem tego organu był wadliwy, co znajduje potwierdzenie w szeregu orzeczeniach zarówno trybunałów międzynarodowych, jak i polskich sądów. W świetle ugruntowanego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyroki w sprawach: Reczkowicz przeciwko Polsce z dnia 22 lipca 2021 r. - skarga nr 43447/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce z dnia 8 listopada 2021 r. - skargi nr 49868/19 i 57511/19, Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce z dnia 7 lutego 2022 r. – skarga nr 1469/20, Broda i Bojara przeciwko Polsce z dnia 29 czerwca 2021 r. – skargi nr 26691/18 i 27367/18, Grzęda przeciwko Polsce z dnia - skarga nr 43572/18, Wałęsa przeciwko Polsce z dnia 23 listopada 2023 r. – skarga nr 50849/21), wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (z dnia 19 listopada 2019 r. - sprawa AK z połączonych skarg C 585/18, C 624/18, C 625/18, wyrok Wielkiej Izby Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 6 października 2021 r. w sprawie o sygn. C-487/19), orzeczeń polskiego Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 5 grudnia 2019 r. III PO 7/18, OSNP 2020/4/38, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2020 r. III PO 8/18, OSNP 2020/10/114, uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2.) oraz orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego (m.in. postanowienie z dnia 26 czerwca 2019 r. II GOK 2/18, wyrok z dnia 11 października 2021 r., II GOK 9/18, wyroki w sprawach II GOK 10/18, II GOK 11/18, II GOK 12/18, II GOK 13/18, II GOK 14/18 z dnia 21 września 2021 r.), ponieważ skład Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowany ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) jest sprzeczny z art. 187

			Konstytucji, organ ten nie spełnia wymogów niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej. To sprawia, że sędzia powołany z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w nowym składzie nie może być uznany za niezawisłego i bezstronnego. W związku w powyższym konieczne jest wprowadzenie zmian mających na celu przywrócenie Krajowej Radzie Sądownictwa pozycji ustrojowej oraz funkcji określonych w Konstytucji RP i właściwych dla demokratycznego państwa prawnego. Obecnie w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace nad projektem ustawy mającej na celu przywrócenie ładu konstytucyjnego, wykonanie wyroków sądów krajowych i międzynarodowych dotyczących funkcjonowania Krajowej Rady Sądownictwa, a także Uchwały Sejmu z dnia 20 grudnia 2023 roku w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego w kontekście pozycji ustrojowej oraz funkcji Krajowej Rady Sądownictwa w demokratycznym państwie prawnym. Podstawą dalszych prac legislacyjnych w tym zakresie są następujące projekty Ustaw o Krajowej Radzie Sądownictwa: 1. Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa przygotowany przez Senat Rzeczpospolitej Polskiej X kadencji; 2. Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw opracowany przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”; 3. Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie opracowany przez Stowarzyszenie Sędziów „Themis”. Prace nad ostateczną wersją projektu prowadzone są we współpracy z organizacjami pozarządowymi i towarzyszyć im będą szerokie konsultacje społeczne.